

HRVATSKI SABOR

1328

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEĐUNARODNOJ I PRIVREMENOJ ZAŠTITI

Prolašavam Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 12. lipnja 2015. godine.

Klasa: 011-01/15-01/53
Urbroj: 71-05-03/1-15-2
Zagreb, 17. lipnja 2015.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O MEĐUNARODNOJ I PRIVREMENOJ ZAŠTITI

Prvi dio
OPĆE ODREDBE

Glava I.
TEMELJNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju načela, uvjeti i postupak odobrenja međunarodne zaštite i privremene zaštite, status, prava i obveze tražitelja međunarodne zaštite, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, stranaca pod privremenom zaštitom te uvjeti i postupak poništenja i prestanak azila, supsidijarne i privremene zaštite.

Članak 2.

(1) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive Europske unije:

– Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba, (SL L 212, 7. 8. 2001.)

– Direktiva Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji, (SL L 251, 3. 10. 2003.)

- Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te za sadržaj odobrene zaštite (preinačena), (SL L 337, 20. 12. 2011.)
- Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (preinačena), (SL L 180, 29. 6. 2013.)
- Direktiva 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvrat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinačena), (SL L 180/96, 29. 6. 2013.).

(2) Ovim se Zakonom uređuje primjena sljedećih uredbi Europske unije:

- Uredba Komisije (EZ) br. 1560/2003 od 2. rujna 2003. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljani treće zemlje podnose u jednoj od država članica, (SL L 222, 5. 9. 2003.)
- Uredba (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava »Eurodac« za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (preinaka), (SL L 180, 29. 6. 2013.)
- Uredba (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva (preinaka), (SL L 180, 29. 6. 2013.)
- Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 118/2014 od 30. siječnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1560/2003 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljani treće zemlje podnose u jednoj od država članica, (SL L 39, 8. 2. 2014.).

Primjena drugih propisa

Članak 3.

(1) Odredbe Zakona o strancima na odgovarajući način primjenjuju se na tražitelje međunarodne zaštite, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom.

(2) Tražitelj međunarodne zaštite nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka sukladno odredbama Zakona o strancima. Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje privremenog ili autonomnog boravka sukladno odredbama Zakona o strancima.

Značenje izraza

Članak 4.

Pojedini izrazi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

1. *Međunarodna zaštita* obuhvaća azil iz točke 2. ovoga stavka i supsidijarnu zaštitu iz točke 3. ovoga stavka.
2. *Azil* je status koji se priznaje na temelju odluke nadležnog tijela o ispunjenju uvjeta iz članka 20. ovoga Zakona.
3. *Supsidijarna zaštita* je status koji se priznaje na temelju odluke nadležnog tijela o ispunjenju uvjeta iz članka 21. ovoga Zakona.

4. *Privremena zaštita* je zaštita hitnog i privremenog karaktera koja se uvodi na temelju odluke Vijeća Europske unije o postojanju masovnog priljeva raseljenih osoba sukladno članku 78. ovoga Zakona.

5. *Tražitelj međunarodne zaštite* (u daljnjem tekstu: tražitelj) je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu (u daljnjem tekstu: zahtjev) do izvršnosti odluke o zahtjevu. Iznimno, tražitelj može biti i državljani države članice Europske unije kada je to propisano odredbama Protokola 24. Ugovora iz Lisabona.

6. *Azilant* je izbjeglica u smislu Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija iz 1951.) kojoj je priznat azil iz točke 2. ovoga stavka.

7. *Stranac pod supsidijarnom zaštitom* je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva kojoj je priznata supsidijarna zaštita iz točke 3. ovoga stavka.

8. *Stranac pod privremenom zaštitom* je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva kojoj je odobrena zaštita iz točke 4. ovoga stavka.

9. *Stranac u transferu* je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je u postupku primopredaje odgovornoj državi članici Europskoga gospodarskog prostora radi razmatranja njezinog zahtjeva.

10. *Zemlja podrijetla* je zemlja čije državljanstvo ima državljani treće zemlje ili zemlja u kojoj je osoba bez državljanstva imala prethodno uobičajeno boravište. Ako državljani treće zemlje ima više državljanstava, zemljom podrijetla smatrat će se svaka zemlja čiji je državljani.

11. *Uobičajeno boravište* ima državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva u onom mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da ona u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno.

12. *Namjera za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu* (u daljnjem tekstu: namjera) je usmeno ili pismeno izražena volja državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva za podnošenje zahtjeva sukladno članku 33. ovoga Zakona.

13. *Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu* (u daljnjem tekstu: naknadni zahtjev) je namjera izražena nakon izvršnosti odluke kojom se odlučilo o osnovanosti prethodnog zahtjeva sukladno članku 38. ovoga Zakona ili odluke kojom je postupak obustavljen sukladno članku 39. stavku 2. točki 4. ovoga Zakona.

14. *Ranjive skupine* su osobe lišene poslovne sposobnosti, djeca, djeca bez pratnje, starije i nemoćne osobe, teško bolesne osobe, osobe s invaliditetom, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom, osobe s duševnim smetnjama te žrtve trgovanja ljudima, žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i spolnog nasilja, kao što su žrtve sakaćenja ženskih spolnih organa.

15. *Tražitelj kojem su potrebna posebna postupovna i/ili prihvatna jamstva* je tražitelj koji s obzirom na svoje osobne okolnosti nije u potpunosti sposoban ostvarivati prava te izvršavati obveze iz ovoga Zakona bez odgovarajuće potpore.

16. *Dijete* je tražitelj, azilant, stranac pod supsidijarnom zaštitom i stranac pod privremenom zaštitom mlađi od 18 godina.

17. *Dijete bez pratnje* je državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva mlađa od osamnaest godina, koja je ušla u Republiku Hrvatsku bez pratnje odrasle osobe odgovorne za njega u smislu roditeljske skrbi sukladno zakonodavstvu Republike Hrvatske, sve dok se ne stavi pod skrb takve osobe, a uključuje i djecu koja su ostala bez pratnje nakon što su ušla u Republiku Hrvatsku.

18. *Članom obitelji* tražitelja, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom smatra se:

– bračni ili izvanbračni drug prema propisima Republike Hrvatske, kao i osobe koje su u zajednici, koja se prema propisima Republike Hrvatske može smatrati životnim partnerstvom ili neformalnim životnim partnerstvom

- maloljetno zajedničko dijete bračnih i izvanbračnih drugova; njihovo zajedničko maloljetno posvojeno dijete; maloljetno dijete i maloljetno posvojeno dijete bračnog, izvanbračnog druga ili životnog partnera koji ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu
- punoljetna nevjenčana djeca tražitelja, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom koja zbog svog zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti brinuti se za svoje potrebe
- roditelj ili drugi zakonski zastupnik djeteta
- srodnik prvog stupnja u ravnoj uzlaznoj lozi s kojim je živio u zajedničkom kućanstvu, ako se utvrdi da je ovisan o skrbi tražitelja, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom.

19. *Prebivalište* je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese, kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi.

20. *Boravište* je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj gdje osoba privremeno boravi, ali se na toj adresi nije trajno nastanila.

21. *Izvršnost odluke* o zahtjevu nastupa dostavom odluke tražitelju, ako tužba nije podnesena ili podnesena tužba nema odgodni učinak. Ako podnesena tužba ima odgodni učinak, odluka o zahtjevu postaje izvršna dostavom prvostupanjske presude upravnog suda.

Rodna jednakost

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja (»non refoulement«)

Članak 6.

(1) Zabranjeno je prisilno udaljiti ili na bilo koji način vratiti državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva u zemlju:

- u kojoj bi njezin život ili sloboda bili ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja ili
- u kojoj bi mogla biti podvrgnuta mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili
- koja bi ju mogla izručiti drugoj zemlji, čime bi se narušilo načelo iz podstavka 1. i 2. ovoga stavka.

(2) Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva, koja ispunjava uvjete za odobrenje međunarodne zaštite ili joj je međunarodna zaštita odobrena, može se prisilno udaljiti ili vratiti u zemlju u kojoj ne bi bilo narušeno načelo iz stavka 1. ovoga članka, ako predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost ili je pravomoćno osuđena za teško kazneno djelo radi kojeg predstavlja opasnost za javni poredak.

Predaja i izručenje tražitelja

Članak 7.

(1) Postupak odobrenja međunarodne zaštite ne sprječava predaju tražitelja za kojeg je izdan Europski uhiđbeni nalog.

(2) Postupak odobrenja međunarodne zaštite ne sprječava izvršenje izručenja tražitelja trećoj zemlji za kojim je raspisana međunarodna potraga, osim ako se izvršnom odlukom o izručenju narušava načelo iz članka 6. ovoga Zakona.

(3) Postupak primopredaje stranca u transferu odgovornoj državi članici Europskoga gospodarskog prostora ima prednost pred izvršenjem izručenja državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva trećoj zemlji koja je raspisala međunarodnu potragu.

(4) Postupak odobrenja međunarodne zaštite sprječava izvršenje izručenja tražitelja za kojim je raspisana međunarodna potraga i za kojeg je donesena izvršna odluka o izručenju zemlji podrijetla do izvršnosti odluke o zahtjevu.

(5) O činjenici da je namjera izražena, kao i svim drugim okolnostima koje mogu utjecati na ishod izvršenja izručenja u smislu stavaka 2., 3. i 4. ovoga članka, Ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) je dužno bez odgode obavijestiti ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Nezakoniti ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj

Članak 8.

Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je nezakonito ušla u Republiku Hrvatsku, a došla je izravno s područja na kojem je proganjana u smislu članka 20. ovoga Zakona ili je izložena ozbiljnoj nepravdi u smislu članka 21. ovoga Zakona, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka ako bez odgode izrazi namjeru te opravda razloge nezakonitog ulaska ili boravka.

Načelo cjelovitosti obitelji

Članak 9.

Prilikom provedbe odredbi ovoga Zakona osigurat će se primjena načela cjelovitosti obitelji sukladno Povelji Europske unije o temeljnim pravima, Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, odnosno Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Načelo najboljeg interesa djeteta

Članak 10.

(1) Prilikom provedbe odredbi ovoga Zakona postupat će se u skladu s načelom najboljeg interesa djeteta.

(2) Najbolji interes djeteta procjenjuje se uzimajući u obzir:

- dobrobit i društveni razvoj djeteta te njegovo podrijetlo
- zaštitu i sigurnost djeteta, osobito ako postoji mogućnost da je žrtva trgovanja ljudima
- mišljenje djeteta ovisno o njegovoj dobi i zrelosti
- mogućnost spajanja s obitelji i slično.

(3) Poseban skrbnik djeteta bez pratnje poduzet će sve potrebne radnje, uključujući kontaktiranje i suradnju s mjerodavnim ministarstvima, drugim državnim i inozemnim tijelima te nevladinim organizacijama radi spajanja djeteta s obitelji, ako je to u najboljem interesu djeteta.

Suradnja s Uredom Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice

Članak 11.

(1) Ministarstvo i upravni sud surađuju s Uredom Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu: UNHCR) o pitanjima koja se odnose na tražitelje, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom.

(2) Ministarstvo će na zahtjev Ureda UNHCR-a dostaviti podatke o:

1. tražiteljima, azilantima, strancima pod supsidijarnom zaštitom i strancima pod privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj